

BUTLLETÍ DE L'ASSOCIACIÓ D'ARXIVERS VALENCIANS

EDITORIAL

Arxius valencians, un pas endavant

Tots sabem que, quan ens reunim els arxivers i arxiveres, acabem inevitablement parlant de la manca de sensibilitat de l'administració pública cap el patrimoni documental i, tot seguit, de la necessària significació de la nostra professió. Ara mateix, en un curt lapse de temps, hem vist síntomes de què les coses estan canviant. En primer lloc, hem observat moviments des de la nova Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques, entre els quals són el més importants la redacció d'un nou Decret-Reglament del Sistema Arxivístic Valencià, on tots hem dit la nostra, i un cert afany de renovació

d'infraestructures. El titular d'aquesta direcció ha fet manifestació reiterada de la seu voluntat de trencar amb l'ambigüïtat del deixar fer sense fer a que ens tenia mal acostumats la Generalitat Valenciana.

Tot amb tot, allò realment important i decisiu és que, després de molts anys, els arxivers i arxiveres valencians ens hem constituït en un grup amb personalitat i veu pròpia, capaç de sumar esforços i dedicar una bona part de les nostres energies no sols per a fer comentaris privats sinó per esdevenir un referent obligat en qualsevol fòrum on es tracten qüestions d'arxiu.

I, sobretot, per tal d'aportar solucions realistes i practiques als problemes que ens preoculen dia a dia.

La creació de l'Associació d'Arxivers Valencians no es podia allargar més en el temps. Els anys dels arxivers i arxiveres solitaires, cronistes de la memòria històrica i ancorats en velles pràctiques ja han passat. Els esdeveniments arxivístics que marcaran els propers mesos exigeixen una veu unitària de tots aquells que hem fet o faran dels arxius la seua vida. No és hora de lamentació, crítica i excusa fàcil. Tampoc d'optimisme desmesurat. Si de veritat volem una llei d'arxiu, la consecució i consolidació d'una titulació universitària regulada o tenim preocupació pels temes que afecten la nostra pràctica professional (classificació i qualificació de documents, aplicacions informàtiques...) cal potenciar entre tots els mecanismes necessaris per aconseguir-ho.

Per això, a l'Associació d'Arxivers Valencians hem de potenciar l'intercanvi d'opinions entre els socis i estimular la participació directa en tots els debats que brollen. Tenim com a objectiu primer el manteniment d'un esperit obert i integrador. Prioritzar sempre el diàleg. Dinamitzar els canals de comunicació per tal de copsar en tot moment les necessitats del col·lectiu.

Perquè això siga possible, hem de deixar-nos sentir al llarg i ample del nostre país i ser ben presents als mitjans de comunicació. Com a prioritats de treball tenim els programes de formació i reciclatge, així com,

reclamar la creació de nous llocs de treball qualificats. Això exigeix el desenvolupament de convenis amb diferents institucions i el món empresarial.

Per al desenvolupament de tots aquests projectes, i d'altres que pugueu plantejar, necessitem una col·laboració efectiva que supere la nostra tradicional paràlisi. Sense les vostres idees i el vostre entusiasme, aquest impuls no obtindrà resultats.

L'Associació d'Arxivers Valencians es troba oberta, des d'ara mateix, per acollir i compartir. Aquest és, evidentment, el sentit d'aquest butlletí que tenui a les mans.

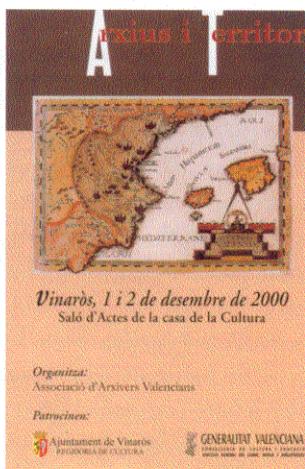
SUMABI

EDITORIAL RESUM D'ACTIVITATS LA JUNTA INFORMA OPINIONS PUNT DE LLIBRE

RESUM D'ACTIVITATS

Arxius i territori

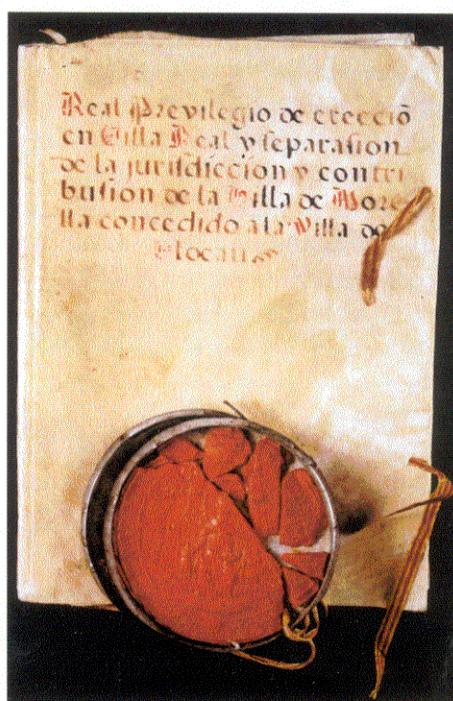
Els dies 1 i 2 de desembre es va celebrar a Vinaròs les jornades sobre Arxius i Territori. Patrocinades per l'Ajuntament de Vinaròs i la Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques de la Generalitat Valenciana, van comptar amb una nombrosa representació d'arxivers valencians, murcians, aragonesos i catalans.

Es van presentar diversos punts de vista de persones que, des de la seua pràctica professional diària, o des de l'ús habitual, tenen contacte directe amb el dia a dia dels arxius i, per tant, podien oferir-nos una informació real d'allò que està passant, ara mateix. Àlvar García, arxiver de Gandia, va explicar, a partir de la seua llarga experiència amb la comarcalització dels arxius, com ha anat evolucionant i cap a on s'anirà definint el paper que des del servei que ell comanda s'ofereix als municipis de la comarca de la Safor. Carmen Barriga, cap d'Arxius i publicacions de la Diputació de Sevilla presentà una evolució del Pla d'Organització i Descripció d'Arxius Municipals creat l'any 1981. Aquesta fou la primera iniciativa de protecció del patrimoni documental municipal que es duia a terme a Espanya. En l'actualitat es un servei ben consolidat d'obligada coneixença. Jaume Enric Zamora, arxiver de l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona, de manera quantitativa va demostrar com aquell servei de suport del patrimoni documental local iniciat l'any 1982 ha esdevingut en l'actualitat un veritable programa de col·laboració envers

els arxius municipals i el patrimoni documental dels ajuntaments de la província de Barcelona. Ramon Alberch, cap del servei d'arxius de l'ajuntament de Barcelona i president de la secció d'arxius municipals del Consell Internacional d'Arxius, a partir de l'anàlisi d'una sèrie d'elements que incideixen en la contemplació del paper dels arxius municipals i comarcals va plantejar noves alternatives.

La Taula redona responia a la realitat dels nostres arxius. Moderada per Xavier Palomo, becari encarregat de l'Arxiu Municipal de Vinaròs, en ella estaven presents no sols els professionals de l'arxivística sinó també els usuaris, amb l'investigador i historiador de reconegut prestigi, Joan B. Simó, i els responsables directes de la política arxivística de la nostra Comunitat, amb el cap de Secció d'Arxius de la Generalitat Valenciana, Francesc Torres. Per la qual cosa, defensaren i plantejaren: models diferents que cal sumar i mai no deixar en l'oblit; la necessitat de coordinar i donar continuïtat als programes, quina és la missió dels arxivers; qui té competència sobre la recuperació dels arxius a les comarques, la restauració del patrimoni documental, l'assessorament, les accions comuns en matèria de quadres de classificació, normalització, informatització i accés a la documentació.

Sistemas archivísticos

El día 14 de junio de 2000, la AAV celebró su primer acto público convocando una mesa redonda sobre sistemas archivísticos en el Monasterio de San Miguel de los Reyes.

Con la celebración de este acto, y entendiendo que era un buen momento para ello, ya que se estaba preparando en la Conselleria de Cultura el Decreto-Reglamento sobre Archivos, la AAV pretendió reunir en la misma mesa a aquellas personas, que bien por sus aportaciones teóricas o prácticas, o bien por la representación del cargo, deberían expresar su opinión sobre el sistema archivístico en nuestra Comunidad.

Se invitó así a José Ramón Cruz Mundet y Josep Mª Sans i Travé representando a distintos conceptos y modos de hacer sobre el tema de debate.

Por otro lado estuvieron representados aquellos órganos de la Generalitat Valenciana que se estimaba que podrían y deberían formar parte del sistema de gestión de documentos y archivos: José Luis Villacañas Berlanga, como órgano competente en materia de archivos; la Dirección General de Modernización de la Administración Pública, cuya dirección ocupa Blanca Martínez de Vallejo y hoy por hoy el órgano impulsor en la normalización y racionalización de los procedimientos administrativos y por último, el Director general del Patrimonio, Eloy Jiménez Cantos para conocer los proyectos que su Dirección General mantiene al respecto, como la creación de un Archivo Intermedio para la Administración del Consell.

La AAV entiende que diseñar una política archivística en la que estén contemplados todos los procesos que abarcan el ciclo vital de los documentos, pasa por implicar, no solamente a la Conselleria de Cultura cuyas competencias son obvias para todos, sino a aquellos órganos de la Administración de carácter horizontal y directamente relacionados con la gestión de los documentos con vigencia administrativa.

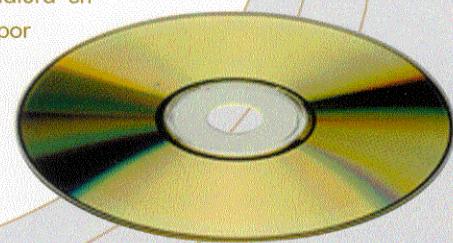
Las ponencias presentadas en la Mesa Redonda, serán próximamente publicadas por la Conselleria de Cultura.

LA JUNTA INFORMA

La AAV se adhiere a la coordinadora de asociaciones de archivos de España

Como sabéis, existe una coordinadora de Asociaciones profesionales que agrupa todo el Estado Español, a la que nuestra Asociación se ha adherido recientemente, pretendiendo no quedar una vez más desplazados de los debates y actuaciones que el resto de compañeros de otras autonomías están realizando.

La Coordinadora estuvo presente en el XIV Congreso Internacional de Archivos de Sevilla y editó un CD con información de cada una de las Asociaciones integrantes de la misma; nosotros no pudimos formar parte de este proyecto porque todavía nos estábamos constituyendo, pero a partir de ahora esperamos participar en los restantes proyectos. La Coordinadora trata temas relacionados con la licenciatura en archivística, certificaciones profesionales y en otras líneas de trabajo, como por ejemplo el reciente grupo que se ha formado para el estudio del Manual de Descripción Multinivel. Os iremos informando de los temas y conclusiones que se traten en la Coordinadora.

OPINIONS

Després de Sevilla, què?

Sevilla ha estat, sens dubte, un grapat d'il·lusions i de projectes. Tots volíem conéixer i donar a conéixer, intercanviar experiències i fer tot allò que s'espera en aquests casos. Certament, l'stand o parada de la Conselleria de Cultura va aconseguir, d'un costat, servir d'aparador de les darreres realitzacions als arxius valencians i alhora de punt d'encontre i d'identitat dels valencians que hi érem.

Més problemàtica va ser la inclusió de l'Associació d'Arxivers Valencians a la paradeta corresponent i al CD de la Coordinadora Estatal d'Associacions d'Arxivers, la qual, d'altra banda, va tenir un indubtable èxit.

Certament, com a tal, el Congrés ha estat un fracàs rotund. Tant des del punt de mira de la coordinació organitzativa com, també, si mirem la pobresa teòrica i la curtedat de mires de la major part de les ponències presentades. Ben poques o no cap d'elles, en veritat, han aconseguit apassionar, interessar o divertir el nombrós i expectant públic arxiver.

Tot i això, no cap dubte que l'experiència congresual té aspectes positius, els quals es basen fonamentalment en l'afany comunicatiu dels assistents més que no en els estantissos plantejaments del CIA i de les autoritats administrativo-polítiques.

Són dos, doncs, els aspectes que cal valorar positivament.

- L'activitat generada al voltant de les instal·lacions expositores, públiques i privades.
- El contacte informal que ha permès contrastar pràctiques i models, a més de fer amistats i millorar les nostres relacions humanes.

En aquest sentit cal destacar, sobretot, des del nostre punt de mira, els contactes establerts entre els propis arxivers i arxiveres

valencians-es.

Paradoxalment,

aquests encontres serveixen

per aprofundir en el nostre sentiment i la nostra realitat de col·lectiu professional. Això sense menysprear les relacions establertes amb altres arxivers catalans, iberoamericans i hispànics en general.

Així doncs podem dir, en primer lloc, que l'stand valencià al Congrés ha aconseguit presentar un conjunt de materials nous o recents que cal tenir en consideració. Entre altres.

- Els quinze volums de la nova col·lecció de guies d'arxiu municipals valencians.
- Els tres CDs de l'Arxiu del Regne de València, relatius als seus plànols i mapes i als seus IDD.
- Els tríptics del arxiu històrics provincials i del servei comarcal d'arxiu de la Safor.

Altrament, els arxivers valencians assistents hem aplegat una considerable quantitat de material informatiu per a la consulta del qual podeu contactar amb l'AAV. Hi ha nombrosos tríptics, catàlegs, bibliografies i publicitat d'empreses relacionades amb els subministraments d'infraestructura arxivística.

Pel que fa els contactes personals, hem demandat un llistat de congressistes espanyols, el qual esperem estiga accessible, almenys, a l'ARV i al Centre Comarcal d'Arxiu de la Safor.

Així mateix, hi ha dos projectes embrionaris per a formar grups de treball sobre els quals us informarem més endavant si quallen. El primer sobre aplicació de programes informàtics als arxiu valencians i el segon sobre història del arxiu nobiliari valencians.

Al capdavall, doncs, abans i després de Sevilla (que ha aportat ben poc de teòric i de pràctic) ens resta el repte quotidià i bàsic de millorar, dia a dia, els nostres arxiu a través de la pràctica individual i col·lectiva. En aquest sentit, esperem que l'AAV siga un instrument vàlid.

Jesús E. Alonso AAV

Setembre del 2000

PUNT DE LLIBRE

Una, dos y tres guías, y después qué?

El diccionario de terminología archivística define la guía como un instrumento de referencia que describe globalmente fondos documentales de uno o varios archivos, indicando las características fundamentales de los mismos: organismos que los originan, fondos y secciones que los forman, fechas extremas que comprenden y volumen de la documentación. Además, deben recoger información sobre el archivo, su historia, su formación, horarios y servicios a los usuarios.

Tanto la Diputación de Valencia, como la de Alicante, la Universitat de València y especialmente la Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques de la Conselleria de Cultura han publicado diferentes guías e inventarios en un año que podríamos calificar de prolífico, especialmente si lo comparamos con el largo desierto que en materia de publicaciones de archivos se ha dado en la última década. La celebración del XIV Congreso Internacional de Archivos en Sevilla y el nuevo rumbo que parece haber tomado la Dirección General, están sin duda detrás de estas nuevas publicaciones, aunque hay que hablar también del resultado de trabajos previos y de una colaboración de la Generalitat con otras instituciones que debería ser pauta normal y no sólo una excepción. Vaya nuestra enhorabuena por delante y nuestro ánimo a seguir así.

De todos los instrumentos de descripción publicados, destaca, y no precisamente en lo positivo, un volumen dedicado a los archivos de la provincia, editado por la Diputación de Valencia dentro de la colección de Guías de Servicios Culturales. Una vez más asistimos a una publicación llena de errores e imprecisiones propias de un trabajo hecho por quienes no son técnicos en la materia. Lastima que nadie de la Diputación haya denunciado el derroche de tal librito lleno de datos falsos e inexactos, que más que guiar, como debería ser en este tipo de textos, confunden y desorientan al usuario, llámeselo ciudadano, investigador o la propia administración. La mayoría de archivos municipales valencianos que cuentan con un profesional a su cargo aparecen como

archivos cerrados. Otros, con fondos continuados desde la Edad Media, o no existen o están sin datos. Para mayor desastre, archivos como el Municipal de Xàtiva, que cuenta con un local expreso, aparece con la dirección del mismo ayuntamiento, e incluso archivos como el municipal de Valencia, el del Reino o el de la propia Diputación se dice de ellos que no se pueden consultar. Alguien debería informar a esta institución, que ha brillado hasta ahora por la nula actuación en materia de archivos municipales, que con los archivos no se juega.

La Diputación de Alicante ha iniciado también una colección de inventarios de archivos municipales organizados por esta institución. Otro tanto ha hecho la Dirección General del Llibre i Arxius con los archivos municipales del Racó d'Ademús o dels Ports. Contrastando aquí, tratándose de la misma Comunidad, las fuertes diferencias en los cuadros de clasificación aplicados. Ya sabemos que los cuadros de clasificación son una pauta, pero ¿dónde está la normalización y asesoramiento en materia archivística? El propio Archivo del Reino de Valencia, que ha sido innovador en varios CD de instrumentos de descripción, cuenta por fin también con una Guía. Desde la portada hasta su contenido, este instrumento, tan necesario como esperado, hay que decir que no está a la altura de la importancia de la Institución. En fin, todo es mejorable, digámoslo así.

La misma Dirección General ha publicado también dentro de la colección Arxius Valencians una Guía Bibliográfica, complemento de los Censos Guías de archivos de las tres provincias publicados en la misma serie con anterioridad. Aunque incompleta, esperamos que esta guía bibliográfica sea el inicio del cumplimiento por parte de la Generalitat Valenciana de lo establecido en el artículo 15.4 de la Ley 4/1998, de 11 de junio, del Patrimonio Cultural Valenciano. La administración pública debe entender que el patrimonio documental, aunque no es muy fotogénico que digamos, también es importante.

A estas iniciativas hay que añadir la colección "Instruments de Descripció" del área de Ciencias y Técnicas Historiográficas de la Universitat de Valencia, las Guías de Archivo Municipal y de la Colegiata de

Xàtiva o del Archivo Municipal de Denia, editadas por las respectivas instituciones locales, y un sin fin de proyectos que esperamos no queden en desideratas o en números sueltos, sino que tengan continuidad. Porque los instrumentos de descripción no deben ser el final de un compromiso con el patrimonio documental, sino el inicio de un proyecto a continuar.

O. Legipont

CONVOCATORIAS:

La descripción archivística a partir de las normas internacionales ISAD (G). El Manual de Descripción Multinivel.

Fecha: 22 y 23 de marzo de 2001

Organización: AAV y Área de Ciencias y Técnicas Historiográficas. Facultad de Geografía e Historia.

Colabora: Facultad de Geografía e Historia de la Universidad de Valencia.

Lugar: Universidad de Valencia. Facultad de Historia. Horario. 6h. cada jornada. 10h a 14h. Y de 17h. a 19h.

Número máximo de alumnos: 50.

Matrícula: 10.000 no socios, 6.000 socios y estudiantes.

Butlletí Associació d'Arxivers Valencians / nº1 / Gener-Març, 2001.

Publicació trimestral.

Direcció i Redacció: AAV.

Col·laboradors: Jesús Alonso, Remedios Antequera; Vicent Gil; Irene Manclús Cuñat; Vicent Masó; Vicent Pons Alos; Francisco Sanchis; Rosa Seser; Carmen Verdú Cano.

Diseny Gràfic: OCIRE Estudi Gràfic.

Impressió: PAPYRO.

D.L.: CS-28-2001